

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

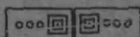
LETO XIII.

GRUDEN 1912.

ŠT. 12.

Vsebina:

1. <i>Fr Rojec</i> : Na Jurčičevem domu	265
2. <i>Gruden</i> : Vinjeta	266
3. <i>Ivo Trošt</i> : Božič, ti si zmerom lep! Povest	266
4. <i>Iva</i> : Bolgar	270
5. <i>Ivo Trošt</i> : Nebotični velikani (s podobo)	270
6. <i>Cvetko Gorjančev</i> : Zlate rože	272
7. <i>M.</i> : Jubilej slovenske učiteljice (s podobo)	273
8. Podoba	275
9. <i>Tone Rakovčan</i> : Miklavževo	276
10. <i>Fran Košir</i> : Sličica iz vaške krčme	277
11. <i>H.</i> : Fanika pa njen maček	278
12. <i>Simon Palček</i> : Gojko po zimi. Pesem s podobo	279
13. <i>Iva</i> : V Bosno! (S podobo)	280
14. <i>Davorinov</i> : Vprašanje. Pesem	284
15. <i>Ivo Trošt</i> : Mak in pšenica. Basen	284
16. <i>Davorinov</i> : Na poljane snežec pada . . . . . Pesem	285
17. <i>Tone Rakovčan</i> : Želja. Pesem	285
18. Pouk in zabava : Rešitev in rešilci. — Veseli dogodki iz naše šole. — Kotiček gospoda Doropoljskega	287
Ob sklepu trinajstega letnika	288

Listnica upravnštva.

Z današnjo številko smo ustavili list vsem onim naročnikom, ki so dolžni naročnino za poldrugo leto, oz za dve leti. Kdor poravna naročnino, mu dopošljemo takoj 12. štev. Komur manjka kake številke, naj jo reklamira!

Upravnštvo.

Slovensko Abecedo

za ženska ročna dela

priporoča **Milena Kiferle**, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Dolenjska cesta 21.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrť leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Idriji.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

LIST S PODOBAMI ZA
SLOVENSKO MLADINO

Štev. 12.

V Ljubljani, 1. grudnia 1912.

Leto XIII.

Na Jurčičevem domu.

Na nizkem holmu vas prijazna,
čez holm gre cesta tik vasí,
na zgornjem koncu pod gozdličem
pa borna hišica stoji.

Napis na kameniti plošči,
ki vdelerana je zunaj v zid,
popotnikom tu oznanjuje,
kako ta dom je znamenit:

Tu se rodil je Josip Jurčič,
tu prva leta je prebil
in se od matere, rojakov
jezika našega učil.

Z njim potlej je v povestih mičnih
proslavljal naš slovenski rod
ter srčno in zvestó ga branil
pred zatiralci je povsod.

Zato mu vsak Slovenec pravi
hvaležen je vse žive dni
in zlasti v rojstveni tu hiši
spomin njegov rad počastí.

Vesele in otožne misli
spreletale so mi glavó,
ko z njega bratom sem govoril
o njem in gledal hišo to.

Povabil mene brat je v sobo,
a vnuk položil je pred mé
spominsko knjigo, da zapisal
še jaz v njo svoje sem ime.

20. 7. 1912.

Fr. Rojec.

IVO TROŠT:

Božič, ti si zmerom lep!

Povest.

Lansko leto je bil dirindaj po naši vasi večji, kakor se spodobi na Sveti večer. Otroci so hiteli v mraku od hiše do hiše, kjer so imeli že narejene jaslice, ter se čudili spretnosti in umetnosti domačega zgraditelja, ki se je natihem muzal hrumeči trumi ali pa tuintam glasno ugovarjal nepovoljivim glasovom javne kritike.

Prazničen mrak je legel na zemljo — teman pajčelan pozabljenosti: mine naj vse trpljenje. Božič je tu, Božič, ki je vedno lep. V zvoniku je že davno utihnil angelski pozdrav nebeški kraljici, a otroška radovednost še ni bila ugnana: vse so hoteli videti, vse presoditi še nocoj. Že dvakrat so se drvili po škripajočem snegu mimo Potokarjeve hiše, kjer niso imeli otrok, pa tudi ne jaslic; toda na drugem koncu je imel svoje stanovanje upokojeni učitelj gospod Potokar, samotar na stara leta. Ta je obljubil otrokom, da postavi jaslice Sveti večer. Ali nocoj je bilo okno njegovega stanovanja še temno.

„Morda je šel komaj po mah“ so nalašč menili nekateri v tihi samohvali: mi smo ga preskrbeli že prej med adventnim časom. Cepetali so z nogami po tleh, tiščali roke v suknjiče, šklepetali z zobmi in se zaman ozirali v Potokarjevo okno. Drugi so zopet trdili: „Gospod učitelj je najbrže pozabil, da je nocoj Sveti večer, ker pri nas ne pojo v mraku božični zvonovi, kakor je pripovedoval, da jih je slišal drugod, koder je služboval. Zato sedi v temi pri gorki peči in puši tobak.“

Tedaj se zasveti lučca v Potokarjevem stanovanju. Otroci brž otrepajo sneg z obuvala in se bolj spodobno zgnetejo v napol razsvetljeno sobo, kjer so že tolikrat prej poslušali lepe povesti pri gospodu učitelju. Skromno pohištvo jih ni zanimalo. Vseh oči se takoj upro v bližnji koticček, kjer je nad mizo brlela edina lučca pred jaslicami. Kajpada: Pred jaslicami! Ko bi bile le vredne tega imena. To ni bil niti dobršen kos jaslic. Samo hlevac z Marijo, svetim Jožefom in božjim Detetom, pa nič več. Ali so to jaslice?

Oslíček in voliček nista niti mogla v premajhni hlevce; ostala sta zato kar previdno zunaj, eden na desni, drugi na levi strani. Kako naj tukaj grejeta Jezuščka? Pastircev nikjer, saj tudi ovčke ni bilo nobene, ne mahu, ne dreves. Zvezda je obtičala nad hlevcem — zasajena v papirnato streho, angela zopet nikjer in tudi glorijske ni bilo, ne svečic, ne Svetih Treh kraljev...

„Ho, ho! Gospod učitelj! Pa take-le jaslice, ho, ho! — Še Martinov Pepček ima lepše, čeprav jih je znesel skupaj iz cele vasi, kjer smo mu vsi zložili po nekaj starih podob in napol dogorelih svečic.“ Tako so bolj potihem ugovarjali otroci, gospod učitelj jih je pa poslušal in sedel s pipo v ustih pri topli peči. Zadovoljno se je smehljajal njih neugodni sodbi o jaslicah. Ko je slišal, da vsi soglašajo v izraženem mnenju, odloži pipo v kot ter vstane od peči in stopi med otroke, svoje najljubše znanke. Stari možiček nizke postave in bolj suhotnega telesa je najprej vrgel v peč še nekaj polen, potem pa se je obrnil, tako da mu je svetloba božične lučce obsijala vso belo brado in drobni, smehljajoči se obraz. Čudno je odsevala njegova siva glava med črnolasi paglavci in paglavkami, ki so ostale skromne bolj v ozadju poleg duri in tiščale roke, zavite v konce toplih rut.

Ob skrajno nezadostni svetlobi, ki se je boječe utrinjala ob lučci pri jaslicah, so se še vedno ozirali nekateri v uborne jaslice, a večina že zaupno v prijazno lice dobrega starčka — bi bil tukaj slikar lahko posnel podobo dobrega pastirja, ki pase namesto ovac — otroke ter napaja mlada srca z nebeško roso skromne modrosti.

„Otroci,“ reče s suhim, nekoliko hreščečim glasom, „po večerji pridite k meni vsi. Pokažem vam lepše jaslice, ki jih imam za vas. Zame so te-le zadosti lepe, zakaj Božič je vedno enako lep človeku dobrega srca. Vsakdo pričakuje, ko je mlad, v bodočnosti lepših jaslic in z njimi boljših časov. Ko doraste, mora gledati, da preskrbi svojim dragim dovolj lepe jaslice; ko se postara in obnemore, se pa veseli tistih časov, ki so bili, in ko je še sam gradil jaslice sebi in drugim. — Le pridite! Boste videli!“

Spodobno so otroci odhrumeli po vasi in se razgubili po hišah. Po večerji so se vsi vrnili h gospodu Potokarju.

* * *

Otroci so posedli po klopek ob vseh štirih straneh bele mize. Pogrnjena je bila s platnenim prtom, pod prtom so pa otroci zanesljivo slutili znano obliko hleba podprtnjaka, ki mora ostati do jutra Svetih treh kraljev na mizi. Poleg hleba je stala velika svetla luč in blizu nje tri lepe razglednice. Gospod Potokar je sedel pri peči in zadovoljno opazoval svojo neugnano družino, ki je sedaj vendar čakala mirno, da začne pripovedovati o lepših jaslicah, kakor je obljubil. In res je starček kmalu začel: „Krasne jaslice smo imeli v moji nekdanji družini tisto leto, ko sem prejel prvo nagrado v podobi svetlih srebrnjakov za svoje povestice, ki so jih ljudje čitali v onodobnih časopisih in leposlovnih zbirkah. Lahko pa rečem, da mi je boljše delo priznanje kot gotov denar, dasi sem ga bil krvavo potreben. Prav tedaj je ležal v zibelki moj najstarejši sinko Milan, ki sedaj nekje dolí pod Gor-

janci na Dolenjskem jasni razum nadebudnim glavicam. Tiha želja me je obšla tisti Sveti večer, da bi tudi Milan, ko doraste, znal svoje misli in dogodke — žalostne in vesele — ljudem razkrivati v tako mamljivo lepi besedi, da bi ga povsod hvalili. — Poglejte, otroci, na mizi ono razglednico, kjer vlečejo z zelenim smrečjem olepšan voziček pisani palčki-pritlikavčki, na vozičku se pa vozi samo božje Dete in deli darove pridni deci po Slovenskem. Na rob je zapisal moj Milan: Srečen Božič! — O, pa zna pisati, zares zna moj dečko, da mu ni kmalu vsakdo kos. Ko se podpiše v „Zvončku“ s pravim imenom, boste lahko videli in čitali sami. V spomin, da se mi je izpolnila skrivna želja, ki sem jo na tihem gojil ob njegovi zibelki, sem shranil od onih jasic ta-le današnji hlevce, ki ga vidite tukaj. Star je že in okajen, a meni lep kot pozlačen. Oh, ti spomini! Kar solze mi silijo v oči.“

Otroci so še opazovali lepo razglednico, nekateri pa še staroznani hlevce. Tudi njim se je zdel sedaj zanimiv, celo imeniten. Ali ni sam molče pripovedoval dogodbe davnih dni?

Gospod Potokar nadaljuje: „Prav tako lepe, če ne še lepše jaslice smo imeli o tistem Božiču, ko je moj drugi sin Janko dosegel odlično mesto na slikarskem zavodu, kamor se je šel izobrazit in izpopolnit v slikarski umetnosti. Tudi meni je jako ugajala ta umetnost že od nekdaj, da še danes obžalujem, ko ne morem vsega tako opisati, kakor mislim, da bi srčno rad znal še slikati in bi pokazal v sliki, kar neče iz peresa. To je dosegel moj Janko, da zna že davno naslikati sam ne le takih, ampak še stokrat lepših jasic, marveč tudi človeški obraz, ki bo razodeval z očmi, kar misli v srcu. — Njegova razglednica je tista, kjer vleče angel za vse božične zvonove, ki pojo: „Pastirci, vstanite, slišal sem glas, pogledat hitite: Bog pride med nas!“ — V spomin na tisti Sveti večer sem si ohranil od jasic oslička in volička, ki sta oba vzor potrpežljivosti in vztrajnosti. S tema je dosegel moj sin vse, kar je sedaj na svetu. To sladi sedaj moje stare dni, zakaj spomin na dosežene uspehe je najlepše plačilo.“

Z velikim spoštovanjem so opazovali sedaj otroci okajenega volička in oslička. Zdela sta se jima imenitna pripovedovalca, kako lep je bil nekdanji Božič v Potokarjevi rodovini.

„Sveto družino v hlevcu sem pa ohranil v spomin na neki drug dogodek — žalosten sicer, a meni zato toliko ljubši. Tisto leto je namreč ugasnila lučca pred jasicami na Sveti večer, dasi ji ni nedostajalo olja: znamenje, da tisto leto nekdo umre v družini. Strahoma smo se spogledali, ko smo došli od polnočnice. Nobeden ni maral umreti. Milan stopi na klop in vnovič prižge lučco, ki je gorela svetlo in jasno kakor zvečer. Polagoma smo pozabili tisto nesrečno znamenje. Toda kmalu po praznikih zboli mamica Milanova, Jankova in moje hčerke Marije, ki je imela z njo enako krstno ime. Vsa zdravniška vednost ni zmogla bolezni, marveč je bolezen strla njo pod hladno rušo. Tedaj smo mislili, da pokopljemo takoj za mamo tudi hčerko Marijo. Sirota je omedlela ob odprtem grobu. Malo živo smo odnesli domov. Črna žalost se je naselila v našo družino. Sam sem ostal kakor trst sredi puščave. — Še smo postavljali jaslice o Božiču, a tako lepe niso bile

nikoli več. Slednjič sta mi sinova šla po službah, in tudi hčerka Marija je našla drugo srečo po svetu. Ko je dorasla, je šla tudi ona za kruhom in prišla v miroljubno rodovino, kjer so jo sprejeli za nevesto in gospodinjjo. — Le pogledjte nje razglednico! Na njej je več podpisov, nekateri so prav otroško načekani. To so pisali moji vnuki... Sam sem ostal in pustil službo, ko se mi ni bilo treba več pehati za otroke. V nadlego ne maram biti nobenemu, tudi ne svoji lastni deci. Ves čas med službovanjem je bila moja srčna želja, da bi mogel uživati pokojnino pod tisto streho, kjer sem zagledal luč sveta. In res mi je pustil moj brat tole stanovanje. Iz snega in mraza lahko gledam tja dol v solnčnojasno dolino, kjer ne poznajo teh zimskih znancev: Gledam kakor Mojzes z gore daleč v obljubljeni deželo. Mojzes ni mogel vanjo, jaz pa lahko, kadar hočem, hvala Bogu! Največkrat pa so mi dovolj le spomini na nekanje dni. Zato nisem nobenemu otroku niti pisal za praznike. Božič je vedno lep, če je človek le poštenega in dobrega srca.“

Končal je in se obrnil v steno. Otroci so še ogledovali razglednico in se smejali neokretnim podpisom mladih ročic. Prej, nego so se utegnili ozreti, kako in odkod, se usuje na mizo toča lešnikov, orehov, rožičev, jabolk, krhljev, piškotov, mandljev in suhih hrušk.

Pokali so, jih trli, se smejali in slednjič prepevali pred skromnimi jaslicami, da so bila kmalu vsa ličeca rdeča in vse oči polne božičnega veselja. Šele zvon, vabeč k polnočnici, jih je predramil. Vsem se je zdelo, da je še prezgodaj, tako naglo je minil Sveti večer.

* * *

Naslednje dopoldne po veliki maši se je pripeljal s pošto obiskat očeta Potokarja sin Milan, popoldne pa Janko in Marija, čestitljiva gospa. Starček se je skoro hudoval nanje, pokaj so došli tako daleč. Odvrnili so mu: „Oče, nič niste pisali, pa smo se bali za vas, da niste morda zboleli.“

Branil se je skromni mož tudi vsakršnih daril ter jih odklanjal z besedami: „Dovolj so mi spomini, dovolj! Božič je vedno lep!...“

In ob preprostih jaslicah je tudi Potokarjeva družina vnovič preživljala nekdanje čase.

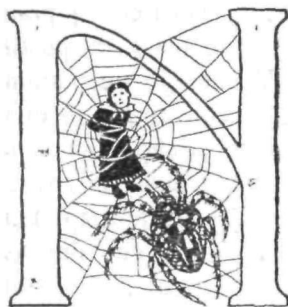
*Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča —
dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!*

S. Gregorčič.

IVA:

Bolgar.

a Balkanu je bilo tiste dni, ko je razsajal najhujši bojni ples. Pri nas je ravno padal prvi sneg in belil naša kraška tla.

Sedela sem pri topli peči, ko zaslišim v šolski veži močan glas. Pogledam, kdo je. Prijazno me pozdravi krošnjar, ves obložen s pločevinasto posodo. Po govoru sem takoj spoznala brata Slovana. Bil je srednjevelike, močne postave, prijaznega lica, iskrenih se oči.

Prijazno, a ne usiljivo mi ponuja svojo robo. Odvrnem mu, da ne rabim ničesar.

Odšel je, pa že po par korakih se vrne in me vpraša: „Oprostite, gospodična, imate li kak časopis? Rad bi zvedel, kako gre bratom na Balkanu.“

„Ste li morda z Balkana?“ ga vprašam.

„Da, Bolgar sem!“ Videti bi morali njegov obraz, njegove oči, ko mi je to odvrnil. Nepopisno junaštvo in ponos sta se zrcalila v njih. „Bolgari so junaki, in številne so njihove zmage,“ mu pripovedujem.

„Da, dobro se drže, hvala Bogu,“ reče ponosito. „Dal Bog, da bi jih še nadalje spremljala sreča junaška!“

Izustil je to kakor pobožno molitev, trdno zaupajoč v njeno uslišanje.

Prinesla sem mu časopis. Zaiskrile so se mu oči, in iskreno mi je dejal: „Hvala, lepa hvala vam, gospodična!“

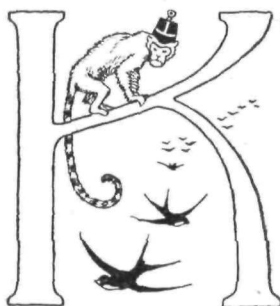
Odšel je.

Spomnila sem se krvavih bitk in slovanskega trpljenja in junaštva na Balkanu in ponosna sem, da smem prištevati tak narod svojim bratom.

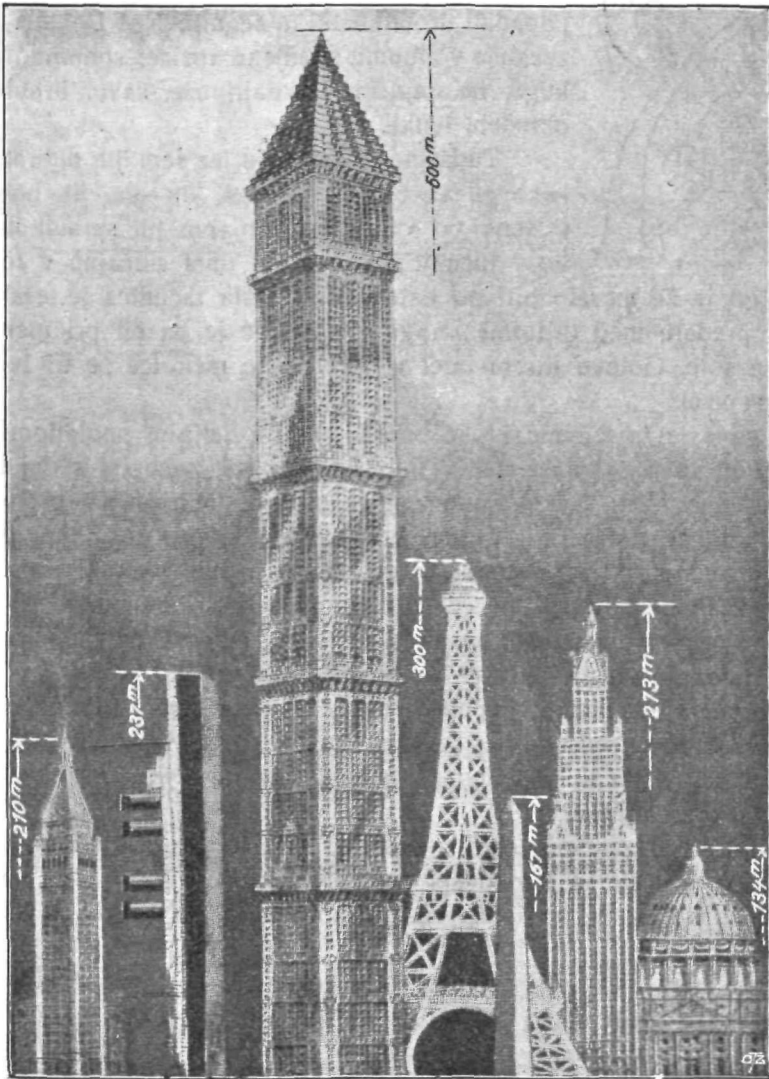
IVO TROŠT:

Nebotični velikani.

er nam visokost svetopisemskega babilonskega stolpa ni znana ne v starih črevljih, ne v novih metrih, se nova doba ponaša samo z velikani novejšje stavbne umetnosti. Med temi doseza Eifflov železni stolp v Parizu 300 m, drugo mesto za njim ima vsekako pokonci postavljen parnik „Kaiser Wilhelm II.“ (237 m) nemškega parobrodnege društva, ki se je z njim vozil že marsikak Slovenec v Ameriko — in nazaj. Stara in nova bazilika sv. Petra v Rimu s kupolo, dosežajo 134 m, je med temi velikani komaj prva med boljšimi pritlikavci v

stari Evropi. Njo presega že spomenik J. Washingtonu (167 *m*) v Ameriki za 33 *m*; za koliko še tri druge ameriške stavbe, ki nam jih kaže ta slika, lahko primerja mladi čitatelj sam. Omenjam naj le, da stavbo 600 *m* s 100

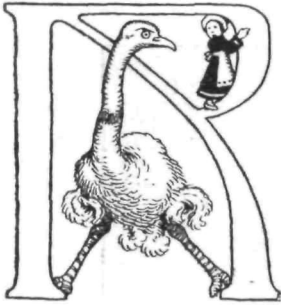
nadstropji Američani šele nameravajo zidati. S tem torej tudi še ni nevarnosti, da bi se kmalu podrla, kar se predrznim posnemalec nekdanjih babilonskih zidarjev zgodi kaj rado.

CVETKO GORJANČEV:

Zlate rože.

oža je vzbrstela, vzcvetela in se osula; iz razcvetja so popadali drobni listki in segnili. Ne! Deklica ne hrani zvesteje v albumu stisnjene rožice, spomin na bogve koga, na najdražje in najljubše, kakor hranim jaz te obledele listke.

Tedaj so se osuli, in jaz sem jih pobral, bogve, kako je res prišlo do tega, da sem jih pobral raztresene po rjavi travi, in sem jih spravil med liste v — računico, ki sem jo imel slučajno v roki.

Dolgo je že moralo biti po tistem času. Tista računica je ležala vedno zadnja v predalu med drugimi knjigami. Nekoč je pa bil pri meni dečko iz ljudske šole. Gotovo nisem imel v rokah tiste računice že tri leta, tedaj sem jo pa vzel.

„Čigava je ta računica?“ je vprašal mali z željnim pogledom.

„Glej, še jaz sem se učil iz nje, ko sem bil, kakor si sedaj ti.“

„Dajte jo meni, jaz jo rabim, pa je nimam. Nimam, da bi jo kupil.“

Zasmilil se mi je proseč glasek in dečkov gorki, rosni pogled. Prelital sem enkrat po njej, kakor bi česa iskal. Glej, res se je usipalo izmed tankih listov kot bel snežec, in spomnil sem se, odkod.

Čudno mi je postalo krog srca, kot bi se nekaj nalahno odmotalo, v kar je bilo prej zavito, in kot da me je nekaj sladko zaskalelo.

Iz predala sem izbral najlepšo knjigo, lepo v usnje vezanega Župančiča z zlato obrezo, odprl, kjer je ležal med listki bel svilen trak, in vsul vanjo še ostalo lističje, računico pa pomolil fantku.

„Na, bodi priden!“

Stisnil jo je, me pogledal s čudnim, neverjetnim pogledom, izgovoril tiho besedo zahvale in tiho odšel kot od mrliča... A jaz sem se sklonil in pobral še na tla padle listke, vestno, kot bi ležal na vsakem velik božji blagoslov...

Ne, to niso tisti beli, obledeli listki kresnice. To so zlate kresne rože, v njih čašah čudoviti napoj prelesti, v njih cveju čaren vonj sladkosti spominov, sladkosti mladosti.

Moj Bog, večkrat mi pride tako čudno: kakor da vzbruhne ogenj v hiši. Vse v plamenu, nobena stvar se ne da rešiti. Mene strese, skočim kakor volk v svojo sobo, vse še tako lepe, drage in ljube knjige naj le použije plamen, naj jih uniči, da le rešim svojega Župančiča s tistimi zlatimi rožami, ker odkar sem jih našel, bi ne mogel živeti brez njih ni trenutek! Tako velika je sladkost mladostnih spominov!

PRILOGA

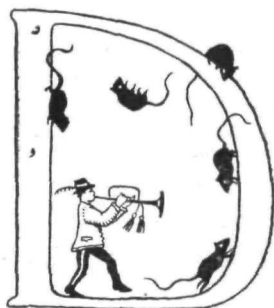

ZVONČKU

M :

Jubilej slovenske učiteljice.

ne 1. oktobra t. l. so praznovali na mestni slovenski deklinški 8razrednici v Ljubljani izredno slavje. Gospica Agneza Zupanova, mestna učiteljica v Ljubljani, je obhajala omenjenega dne 25letnico, odkar slušbuje na tej šoli. 25 let na isti šoli! Dolga doba je to. Draga mladina, ki imaš pred seboj le hipne skrbi za vsakdanje naloge, ti zdaj še ne moreš docela razumeti, koliko truda in žrtev je zahtevalo to četrstoletno delo v prid slovenski ženski mladini.

Gospica Zupanova je usposobljena z izpitom za meščanske šole in poučuje že dolgo vrsto let slovenščino, zemljepis in zgodovino v treh višjih razredih šentjakobske šole. Imela je vsako leto približno po 120—150 učenk. Kako obširno je bilo njeno delo vsako leto, kako ogromno, če pomislimo na minulih 25 let! Če bi bilo mogoče zbrati ob njenem jubileju vse tiste, ki jim je bila tekom minulih 25 let učiteljica, kolika truma bi bila to!

Veliko izmed njenih učenk zdaj že deluje v učiteljskem stanu. Če pogledajo nazaj na delovanje svoje učiteljice, morajo priznati, da je gospica Zupanova vcepljala svojim učenkam vsekdar spoštovanje do materinščine in ljubezen do slovenske domovine. S kakim razumevanjem jim je pojasnjevala posebnosti našega jezika, s kako ljubeznijo je razlagala dela slovenskih pesnikov in pisateljev, v kako lepem jeziku je odkrivala našim deklicam krasoto slovenske zemlje in njeno zgodovino ter je tako skrbela za pravo narodno vzgojo. To so za slovenski narod dragoceni uspehi v delovanju naše slavljenske!

Na dan slavja so se ob določeni uri zbrale njene sedanje učenke in vse učiteljstvo šentjakobske šole v lepo okrašeni šolski sobi. Gospica Zu-

panova je stopila na oder, ki je bil odičen z zelenjem in s cvetjem. Pristopile so izbrane učenke, in ena izmed njih je deklamovala sledečo prigodnico:

Zdaj ne kraljuje v cvetju zemlja mlada,
ne greje več jo jasni solnčni soj;
ni pisan gozd, ne njiva, ne livada,
prijazno ne prepeva ptičev roj.
Pa kar priroda sicer nam odreka,
to nudi zdaj detinsko nam srce,
ki Vam, učiteljica blaga, vence spleta
voščil iskrenih, ki v nebo puhté.
Ohrani Bog Vas mnoga, mnoga leta!
Naj angel s cvetjem Vam posuje pot!
Vse, kar v ljubezni materinski nam storite,
bogato naj povrne Vam Gospod!
Veliko truda vzgoja naša stane,
veliko žrtev terja delo to;
pa ne bojite se skrbi in dela,
da le mladina enkrat srečna bo. —
Za blagor naš delujete nevmorno,
zato hvaležne smo iz dna srca,
in danes prav so srca polna naša
čutil hvaležnosti za Vas, preblaga.
Današnji dan je dan spominov lepih,
spominja preobilih nas dobrot.
Hvaležne smo, to nam dolžnost je sveta,
zato zahvalo vročo ve srce. —
Bog Vas ohrani leta mnoga, mnoga!
Življenje Vaše ščiti naj nebo!

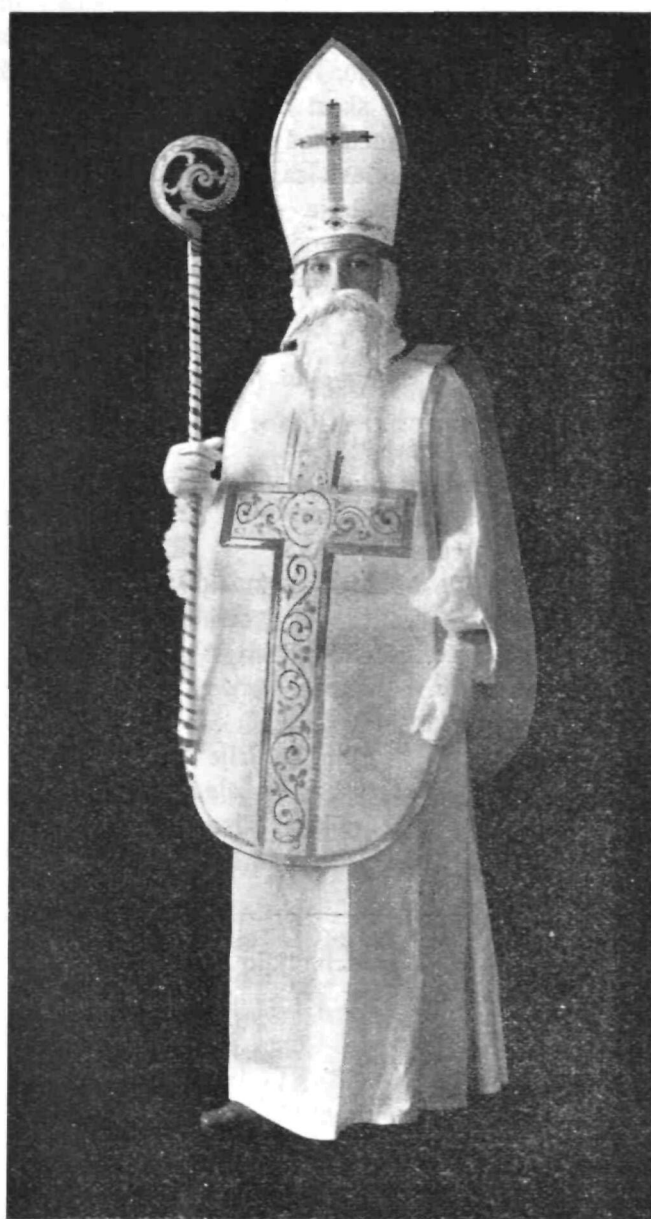
Ob sklepu deklamacije so deklice izročile gospici slavljénki več krasnih šopkov.

Nato ji je čestitala k srebrnemu jubileju ena izmed navzočih učiteljic ter ji je v imenu vsega učiteljskega zbora poklonila srebrno, s cvetjem napolnjeno košarico. Govornica je v svoji čestitki poudarjala, naj bo gospici Zupanovi to slavje znak priznanja njenemu delu, dokaz simpatij navzočega učiteljstva ter izraz hvaležnosti in spoštovanja njenih nekdanjih učenk.

Gospico Zupanovo je prirejeno ji slavje jako ganilo. V presrčnih besedah se je zahvalila vsem navzočim za čestitke in darila.

Gotovo je tudi med „Zvončkovimi“ čitateljicami več njenih učenk. Ohranite svojo zaslužno učiteljico v hvaležnem spominu! Naj bi še dolgo vrsto let službovala na svojem mestu in uživala uspehe svojega odličnega delovanja. Kličemo ji iskreno: „Bog jo živi!“

TONE RAKOVČAN:

Miklavževo.

lasovi večernih zvonov prihajajo počasi in tiho, kakor visoki poslaniki skozi gost sneg, ki pada liki sladkosen na zemljo. Nekaj zgodnjih luč gleda z motnimi očmi iz izb skozi okna.

Na klancu nad vasjo, kjer stoji kapelica, je danes postavljena lestvica, ki drži daleč tja do oblakov, do svezd in še dalje. — Iz samih biserov je, da se bližiči skozi sneg. In po tej lestvici pride danes zvečer v vsako hišo na vasi — sveti Miklavž. —

„Ali znaš moliti, Janezek?“

„Da, mamica, znam, znam!“

„Le glej, da boš lepo s sklenjenimi ročicami molil, da ti da Miklavž kaj lepega!...“

„Ali boš še poreden, Tonček?“

„Atek, saj nisem bil nikdar poreden — kajne, da ne!“

„No, si bil že priden! Pazi, da boš mamico vse slušal, potem ti prinese Miklavž jako lepih igračic!...“

„Vanček, kdaj pa pride Miklavž — kmalu?““

„Tiho bo zacingljalo na cesti kakor v cerkvi, ko pozvone mali zvončki pred oltarjem. Takrat bova že spala. — Tiho in počasi se bodo odprla vrata, po sobi se bo zasvetilo kakor v nebesih. —“

„Kdaj si pa ti videl?““

„Atek mi je pravil! — Z njim so trije angelčki: prvi vodi voz in konjičke, drugi nosi lučco in tretji igrače, sladkor — hm, kako lepe reči ima! Vsakemu porazdeli Miklavž nekaj! Tisti, ki so najbolj pridni, dobe največ in najlepše — da, Ciril, glej, da boš lepo prosil sv. Miklavža, preden zaspíš, za kaj lepega!““

„Bom ... bom, Vanček!...““

In ponoči je na vasi nekaj zacingljalo kakor zvončki v cerkvi pred oltarjem, vrata so se počasi odpirala, po sobah se je zasvetilo kakor v nebesih ... Prihajal je sv. Miklavž ...

*

„Mamica, koliko mi je prinesel Miklavž, glej!“

„Da, Janezek, ker si sinoči lepo molil.“ —

„Jej, jej, atek, kako je lepo!“

„Kaj pa tisti papir tam, Tonček?“

„Jej, sveti Miklavž mi je pisal:

Slušaj mamico in atka, kakor si jih letos, pa Ti drugo leto prinesem še kaj lepšega.

Sveti Miklavž.

„Mama, meni pa ni Miklavž ničesar prinesel —““

„Meni tudi ne, mama!““

„Vanček, Ciril, letos je mogoče pozabil, ker smo daleč na koncu vasi. Nič se ne jokajta, bo pa drugo leto prinesel veliko . . .“

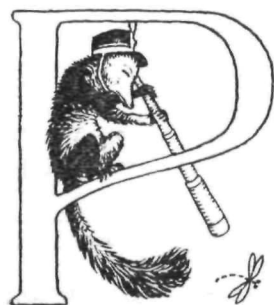
„Pa sosedovemu Janezu in Tončku je prinesel toliko —“

„Tudi vama bo; kar lepo pokleknila in molita k Miklavžu, da pride naš atek, ki živi tam daleč za morjem, kmalu domov. Miklavž se je zmotil in je prinesel atku, in kadar pride atek domov, bo dal vse, vse vama. — Le prosita, da se kmalu vrne!“

FRAN KOŠIR:

Sličica iz vaške krčme.

rikrevsal je v vaško krčmo „Pri pošti“ Grilov Lukež s Hudimarjev, sedel za mizo ob peči, udaril s svojo koščeno roko ob mizo ter zarentačil:

„Hrgolina,
liter vina!
Hopsasa,
kos mesa!“

He, Brencelj, kje te pa pes drži? Vina na mizo, da si privežem svojo žejno dušo!“

Takoj na te besede prileze gostilničar Brencelj iz kuhinje, pokara malo Lukeža zaradi prevelikega vpitja ter nalije gostu črttinko vina. Zatem sede nasproti Lukežu ter se pomenkuje z njim, kot je pač že navada po naših vaških gostilnicah.

Grilov Lukež je imel že tretjo četrtnko pred sabo, ko pride v krčmo kakih šest lovcev. Le-ti prisedejo k Lukeževi mizi, si naroče utešila lačnim sitnobam — želodcem — ter vina. Lov je bil dober, in piti se mora, pravijo.

Ko so se lovci dodobrega najedli ter ga je vsakteri udušil par kozarcev, so se jim odvezali jezički in jeli so zbijati vsakovrstne lovske šale. Prvi se je oglasil najstarejši lovec, rekali so mu Štefka, ki je pravil nekako tako-le:

„Približno pred dvajsetimi leti smo bili na lovu, in preganjani zajec se nam je zatekel na dvorišče, obdano okoloinokolo z nad dva metra visokim zidom. Trije lovci smo se postavili z napetimi petelinimi pred vrata na dvorišče in čakali zajca. Vprašam vas pa sedaj, kako bi nam lahko zajec odnesel živ svoje pete?“

Vsi so ugibali in ugibali semintja, kako bi bilo to možno, a pravega ni zadel nobeden.

„E,“ pravi lovec Štefka, „kako je zajec ubežal živ, kaj pa to nas briga, to je vendar povsem zajčeva zadeva.“

„Dobro, dobro, Štefka,“ de lovec Križkraž, „poslušajte, kaj se je pa meni zgodilo nekoč na lovu! Šel sem po brvi, kar mi prilomasti nasproti od ene strani medved, od druge medvedka, na levi in desni strani pa je

bila tako globoka voda, da bi bil gotovo utonil, če bi bil skočil v vodo, če pomislite, da znam plavati kot kamen. No, in kaj mislite, da se mi je zgodilo?“

„Je, medveda sta me pojedla,“ odvrne lovec Križkraž, ko ni nihče znal odgovora.

In zopet odpre usta lovec Štefka, pokliče svojega Alija, mu da obrano kost ter pravi: „Vsi veste, da imam dva lovska psa, Alija in Greifa. Ali je hud Slovenec, Greif pa trd Nemec. In kako dobro je to. Kadar grem na ptičji lov, zakličem: Greif, komm! Ali seveda ne razume besedice „komm“, zato se še niti ne zmeni ne. No, in kadar grem nad zajce in drugo slično štirinogato, rogato, kosmato in nedomačo žival, pa zakličem: Ali, pojdi, greva!“

Take in enake so zbijali lovci, ko priteče Grilovega Lukeža šesteleten deček, prime očeta za rokav in pravi: „Ata, mama so rekli, da morate takoj iti domov!“

„Kako pa še rečeš, Francek. ateju?“

„Naš oče.“

„Kako še?“

„Naš dobri oče.“

„Kako še?“

„Beli Gril.“

„Kako še?“

„Čisto, čisto, beli Gril.“

In Grilov očka pogladijo svojega sinčka, mu kupijo zemljico, plačajo krčmarju in odidejo.

H.:

[Fanika pa njen maček.

o sta dva: Fanika pa njen maček!

Fanika je enajstletna, za svojo starost srednja deklica črnih las in črnih oči ter ogorelega obraza, njen maček pa je — koliko let šteje, ne vemo — velik debeluhar. Barve je sive, le po trebuhu je tintam bel. Dolge mustače pod nosom ga delajo čestitljivega.

Fanika pa njen maček!

Skoro vedno sta skupaj. Pa bila bi še bolj, ko bi imelo leto same nedelje in četrteke. Ponoči v resnici nista skupaj, ker spi Fanika v sobi, njen maček pa v kuhinji. Sanjata pa najbrž drug o drugem. Fanika o mačku, maček o Faniki.

Kdo izmed njiju prej vstane, je težko reči. Ni se še zgodilo, da bi maček zalezal Faniko v postelji, pa da bi Fanika videla, kako se njen prijatelj preteguje, ko zapusti svoje ležišče tam pod pečjo.

Zajtrkujeta v kuhinji; da je zajtrk obema isti, se pri njunem prijateljstvu ni čuditi; oba dobita pa skledico mleka.

Pa glej! Fanika mora vzeti prtiček krog vratu, da si ne pomaže obleke. Tega njenemu tovarišu ni treba, ker se ne pomaže kakor njegova Fanika. Če si pa le namoči svoje mustače, da se mu pobesijo, sede in se podpre z eno sprednjih nog, dokler si jih ne uravna z drugo, kakor se spodobi.

Dolgo je naša Fanika premišljala, kako bi naučila svojega mucka, da bi jedel kakor ona z žlico. Ko je pa le uvidela, da to ne pojde ne izlahka, ne iztežka, si je nekega dne umislila to-le: da bi jedla oba enako, je odložila žlico in jedla iz skledice, prav kakor je storil to njen prijatelj. Pa to ni šlo lahko; bilo ji je napoti zdaj čelo, zdaj nosek. Kar ji pade rešilna misel v glavo. Mleko izlije na krožnik in ga začne srebati prav po mačje. In šlo je.

Tam v kotu pa je stala mati in se delala, kakor da bi ničesar ne videla. Tedaj pristopi in potisne Faniki vso glavo rahlo na krožnik. „Joj!“ vzklikne Fanika in si briše mleko, ki ji je kapalo s čela in noska. Tega je bilo Fanike jako sram, tako sram, da ni odslej nikdar več poizkušala posnemati svojega mačka v jedi.

Gojko pozimi.

Gojko oblekel je krilce belo,
na glavo klobuček dal veselo
in gledal je skozi okno v svet:
„Mamica, pojdi na solnček se gret!“

Mamica pa je rekla tako:
„V sobi ostaneva zdal lepó.
Zemljíco zima ledena krije,
žalostno, hladno solnce sije!“

Lepše je doma sedeti
in ob topli pečki se greti:
kadar pride pomladni čas,
pojdeva venkaj ti in jaz!“

Gojko je bil tudi tega vesel
in je na prstke dneve štel,
ko ta doba nezgodna ugasne,
ogrejejo svet višave jasne.

Simon Palček.

IVA:

V Bosno!

Tuzli, mestu v Bosni, imam teto. Leto za letom me je vabila, naj pridem vendar enkrat k njim na počitnice.

In res! Letošnje počitnice sem se odpravila na daljno pot.

Zdaj pa, ljubi čitateljčki, hajd z mano v zlato Bosno!

„Tam v Bosni zlati,
tam so vsi kosmati,
ker se nič ne brijejo.“

Pa ne bo tako hudo, ne. Prav prijazni ljudje so Bosanci.

Bilo je lepo poletno jutro v prvih dneh avgusta. Vlak je sopihal od Zidanega mosta mimo lepih pokrajin in bogatega polja, mimo krasnega Zagreba po hrvaški bratski zemlji.

Kako lepo je, voziti se po bratski zemlji, slišati mili jezik hrvaški! Veselo navdušenje me je prevzelo, in tako domače in varno se mi je zdelo kakor v domači hiši. V istem kupeju je bilo tudi nekaj tujcev. Meni nasproti je sedel starejši gospod, Nemeč.

Vračal se je z Dunaja, kjer je bil na dopustu, v Mostar. Pravil mi je, da je tam v službi in da se prav dobro počuti doli v Hercegovini. —

Došli smo v stari, slavni Sisek z moderno postajo. Koliko bi nam lahko povedal o davnih časih, o krvavi bitki l. 1593, o hrabrih Slovencih, ki so pod poveljstvom Andreja Turjaškega priskočili bratom na pomoč!

Dalje je drdral vlak s svojimi velimi, prostornimi vozovi. Od Siska dalje sama ravnina, kakor daleč nese oko.

Okolo 1. ure smo dospeli v Slavonski Brod tostran reke Save. Izstopili smo ter se z drugim vlakom prepeljali po dolgem mostu na nasprotni breg Save v Bosanski Brod na bosanski zemlji. Veselo sem pozdravila brhko hčerko naših planin, ki je vsa mogočna in ponosna valila pod nami svoje valove. Po ravnini in ob vodi je bilo videti neštivilno gosi.

V Bosanskem Brodu nas je sprejelo krasno kolodvorsko poslopje za pol ure v svoje varstvo.

Tu sem se seznanila s prijazno gospo, ki je imela isto pot kakor jaz. Peljala se je prav v Tuzlo po svojo hčerko, ki je bila pri svojem stricu. Gospa je bila iz Vinkovcev v Slavoniji.

Stednjič smo srečno drdrali po bosanski železnici mimo travnikov in polja, kjer se vidi večina le koruzo, mimo prijaznih gričkov in bornih vasi. Videla sem več spomenikov v podobi piramide po ravnini in ob gričih, postavljenih v spomin vojakom, padlih ob zavzetju Bosne in Hercegovine l. 1878. Trava je porasla njihove grobove, po katerih se pasejo bosanske buše. Le kamen priča o junaštvu in žrtvah...

Na postajah so izstopali in vstopali Bosanci in Bosanke v svoji slikoviti noši. Podajali so si roke in iskreno povpraševali: „Kako je, brate?“

— „Dobro, hvala Bogu! A, kako ti?“ so se čuli odgovori. Bosanski otroci so nam ponujali vode in trdih, zelenih hrušk.

Znočilo se je. Vozovi so se polnili ljudi, vračajočih se z izletov.

Z gospo Hrvatico sva se dobro razumeli.

Žal mi je bilo, ko sva se ločili. Pri slovesu sva se poljubili kakor sestri. Izstopila je v predmestju Tuzle, na Kreki, kjer je polno tvornic. V resnici bi mi bilo drago, ko bi se še kdaj sešla z njo. —

Vsa utrujena od dolgotrajne vožnje sem slednjič srečno dospela do smotra ob 11. zvečer.

Ljubi čitateljčki, po prvih pozdravih pa le hitro spat, da se odpočijemo!

Drugo jutro se je začelo prav prijetno, novosti in zanimivosti polno življenje. Delala nisem nič, saj so bile počitnice. Hotela sem jih dobro uporabiti, da si ojačim telo in razvedrim duha. Največ časa sem prebila na izprehodih po mestu in okolici. A doma veselo razgovarjanje in knjige v roke. Hotela sem se priučiti hrvaščini, kar ni bilo težko, ker sem imela živ slovar. Tetini otroci govore hrvaški. Ljubka Rezika, moja štiriletna jako zgovorna sestričnica, mi je imela vedno veliko povedati in povpraševati. To srčkano dekletce sem imela jako rada. Vprašala sem jo, če pojde z mano na Kranjsko. Seveda je bila takoj zadovoljna. Pa mama je ni pustila na tako daljnjo pot. Solze so orosile Rezikino lice, in tesno se je oklenila mojega vratu. Pa mahoma vzklikne vsa potolažena: „Kadar bom velika, pa pridem sama na Kranjsko. In znala bom slovenski in bom tudi jaz učiteljica.“ — Pa je bila zopet prejšnja vesela Rezika.

Ob večerih smo zapeli naše lepe slovenske pesmi. Teta jako ljubi petje in dasi je že 20 let v Bosni, ni še pozabila naših milih popevčic. Slovenskim so sledile hrvaške pesmi in vmes se je oglasila tudi kaka srbska.

Moje zanimanje je veljalo mestu in njega prebivalcem. Ime Tuzla pomeni sol. Še sedaj se nahajajo soline nad mestom. Časih je bilo mesto jako majhno in utrejeno z zidom. A v zadnjih 30 letih je ta izginil, mesto se je razširilo in olepšalo. Šteje danes 16000 prebivalcev. Ti so prišli od vseh strani. Tu vidiš Hrvate, Srbe, Poljake, Čehe, tudi nekaj Slovencev, Nemcev prav mnogo, Turke, ki pa govore hrvaški, Italijane, Madjare. Hrvati in Srbi imajo skoro popolnoma isti jezik, le pisava jih loči. Srbi pišejo s cirilico.

Novejša poslopja so moderna in lepa. Turški del pa je zanemarjen. Turške hiše so obdane z visokim plotom, da se vidi le streha in gornji del zidu.

Tudi šol je nekaj, celo gimnazija. A vendar koliko ste naboljšem vi, ljubi čitatelji! V Bosni ni zapovedano otrokom obiskovati šole, le kdor prostovoljno hoče. Toda šol primanjkuje. In koliko morajo plačevati starši šolnine za svoje deklice v nemškem samostanu usmiljenih sester. To je edina šola za deklice in še ta v nemških rokah!

Koliko otrok nima prilike, da bi se naučili brati, pisati, računati! Največji ubožci so taki otroci!

Zato pa, draga slovenska mladina, ne zamujaj zlatega časa! Tebi se nudijo vsa sredstva, da se kaj naučiš. Le pridno k učenju, da ti ne bo kdaj žal

Po veri so prebivalci Tuzle prav različni. Katoličani se zbirajo v katoliški cerkvi, pravoslavni imajo svojo srbsko cerkev, judje molijo v judovskem templju in mohamedani časte Allaha v džamijah, ki jih ima mesto 12.

Bosanci vozijo s svojimi majhnimi bosanskimi konji v mesto razne pridelke. Njihova najljubša jed je paprika in kumare. Poleti tvorijo ljubenice (vodne melone) največjo slaščico. Teh pripeljejo cele vozove na trg in sede tam pri kupih noč in dan, dokler ne prodajo vseh. Bosanci pojedjo jako veliko kruha, ki jim služi pri jedi tudi namesto žlice in vilic.

Veliko zanimanje so mi zbuvali Turki in Turkinje. Te hodijo po ulicah vedno same v jako nezdravi noši. Poleti, največja vročina, a one glavo, obraz in roke vse zavite. Na obrazu je le majhna špranja za oči. Dekleta so toliko naboljšem od žen, da nosijo preko obraza pajčelan.

Pomilovala sem jih. Turkinje ne hodijo nikoli same v prodajalnico. Vse, kar rabijo, jim prineso možje domov. Tudi v džamijo, turško cerkev, ne sme nobena Turkinja.

Turki nosijo spodaj ozke, zgoraj široke nabrane, navadno črne hlače, tesno se oprijemajočo srajco iz pisanega blaga, povrhu kakor črn telovnik brez gumbov, ves pošit s trakovi, širok, največkrat rdeč pas in na glavi fes.

Ravno tisti mesec so imeli Turki svoj 30dnevni praznik „ramazan“. V tem času ne smejo ničesar jesti od solnčnega vzhoda, do zahoda, ampak le ponoči. Večkrat se zbirajo k molitvi v džamijah podnevi in ponoči. Džamije imajo nekak ozek, visok stolpič, okolo katerega je pri vrhu majhen hodnik. Na tem hodniku je za „ramazana“ polno luči, ki gore vsako noč. S tega hodnika kliče in vabi hodža, turški duhovnik, s svojim tožnim petjem mohamedane k molitvi.

Ravno nasproti tetini hiši stoji džamija. Večkrat sem opazovala Turke, ko soho dili noter. Pri vodnjaku so si umili obraz, roke in noge. Pri vходу so odložili črevlje. Pri molitvi so vstajali in poklekali, priklanjali se do tal ter klicali Allaha.

Najljubša reč je Turku čibuk (pipa) in pa črna kava. Kar je res, je res — turška kava je izvrstna.

Turki so jako leni. Kdor le more, ima kak dučan (prodajalnica kakor pri nas krošnjarija) in pred tem poseda cele dneve prekrizanih nog s čibukom v ustih in skodelico črne kave poleg sebe. Polovico blaga je naloženega pred dučanom prav na cesti. V dučanu se nabere polno Turkov, ki modrujejo med seboj.

Nekega večera sem šla menjat dvajsetak v dučan, ki je v tetini hiši. Vse polno Turkov je sedelo notri, da bi kmalu ne vedela, kateri je gospodar.

Skoro sem se prestrašila teh bradatih in mrkih obrazov.

Krvoločnosti svojih prednikov Turek še ni izgubil. Takoj ima nož v rokah, ki ga nosi za pasom. Večkrat se dogode poboji med kristjani in Turki po bosanskih vaseh.

Nekega večera sem slonela na oknu in gledala na ulico. Kar prineseta dva moža nekoga na nosilnici. Našla sta ga pred mestom. Bil je to Srb, ki mu je Turkov nož zadal smrtno rano . . .

Naglo je preteklo prijetni čas počitnic. Trebalo se je ločiti. Obljubiti sem morala, da na leto zopet dojem. V zavesti, da sem dobro preživela proste dni, sem se odpeljala v domovino.

Zdaj sedevam na večer v svoji sobici pri topli peči na Krasu, daleč od bosanske zemlje. Zunaj pada sneg, burja poje svojo mogočno pesem. Pri meni pa vasujejo spomini ...

Turški častnik.

Vprašanje.

*Oj, ve zlate, drobne ptice,
kaj ste onemele?
Saj ste vsako jutro zgodaj
pesmi žvrgolele.*

*Oj, ve cvetke ljubeznive,
kaj ste ovenele?
Saj ste v mladem solnčnem žaru
čašice razpele!*

*Zima je prišla v deželo,
mrzel veter brije,
tam na jugu je topleje,
žarko solnce sije.*

*Zjutraj solnčeca toplina
nas je prebudila,
a na večer slana mrzla
nas je umorila.*

*Ko pomlad pa zopet pride,
bomo se vrnile,
pestrobojne cvetke zale
bodo se zbudile.*

Davorinov.

IVO TROŠT:

Mak in pšenica.

Basen.

Ed zorečo pšenico se je veselo zibal poljski mak z rdečo čepico na glavi. Kakor nikdar ugnani nepridiprav je slastno užival najlepši čas svoje mladosti. Pšenica, premišljujoča lastno bodočnost, mu reče: „Lahko veselo vriskaš, ko ti ni treba nikdar resno skrbeti za življenje. Noč in dan si vesel, pa bo prihodnje leto vendar zopet ta-le njiva vsa polna tvojih rdečih čepic. Jaz pa moram najprej pod srp, pod cepec in celo pod mlinski kamen; človeku krmim družino in živino in šele, kar ostane, je za novo setev. Kaj pa, če kmet pošlje zaradi lakote v malin še seme in spomladi posadi njivo s tistim ameriškim beračem — krompirjem? Vidiš, to me skrbi.“

„Hm, soseda,“ reče prešerni mak, „ponosna si, to poznam po tvoji besedi, na starost in svojo službo in prav nič ne veš, kaj je beda na svetu. Meni očitaš brezskrbnost. Dobro! Poizkusi živeti, kakor živim jaz vsaj eno leto, pa stavim glavo, ne le svoje rdeče čepice, da ne bo bodoče leto niti tvoje bilke več na njivi, če te kmet poseje še tako gosto. Le pomisli: sedaj-le res veselo vriskam, a prav to je moja nesreča. Plevica me že vidi in šteje na prste, kdaj pride dan, da me poruje in zmeče z njive. Nate se pa vsi ozirajo s ponosom in ti strežejo, kakor morejo. Celo moja smrt je tebi v korist, ker se lahko potem svobodno košatiš po njivi, ki jo je poljedelec skrbno zate pognojil. Plevica je tvoja drobtinica, a moja morilka. Ko vem, da pride

vkratkem in začne puliti moje steblo s korenino iz zemlje, da izkrvavam na vročem solncu, izročim rdečo čepico hladilnemu vetru, ki se igra z njo po zraku, v tuje kraje. Plevica pride, gleda, išče in me najde komaj polovico ali še manj med žitom. Dostikrat me poruje, ko je seme že zrelo. Brezsrčno zmeče moja stebelca v snop, pa ga zavihti in zažene na osredek. Pod kronico na moji glavici so pa luknjice, da se more dozorevajoče seme posušiti. In prav skozi te luknjice se tedaj iztrese toliko semena, da je dovolj za novi zarod. Torej vidiš, kako moram skrbeti, da si komaj z zvijačo rešim življenje.“

Pšenica ponosno prikima z glavo in razsodi tako-le: „Resnica! Tebe mora kmet uničevati, a meni gnojiti, da sam ne strada; nama obema pa pomaga le obilno seme, da naju popolnoma ne uniči.“

Na poljane snežec pada . . .

*Na gorice in poljane
snežec naleteva,
in v svetlobi žarkobeli
se blišči narava.*

*Na gorice in poljane
zima je dospela:
majka zima — stara žena —
žalostna in vela.*

*Le razsajaj, zima starka,
čez ledene trate,
v naših mladih srčecih pa
ni prostora zate!*

Davorinov.

Želja.

*Želel umreti bi jeseni,
ko listje rumeni,
ko zapozneli ptiček v vejah
otožno žvrgoli.*

*Želel umreti bi jeseni,
ko v loki cvetke mro,
in gozd šepeče pesem temno
kot bi nagrobnico.*

*Želel umreti bi jeseni,
ko droben dež curlja,
in čez dobrovo veter joče
tak čudno, kar se da.*

*Želel umreti bi jeseni,
ko listje rumeni —
a ne do konca vekov, čujte —
samo čez zimske dni . . .*

Tone Rakovčan.

Rešitev besedne naloge v enajsti številki.

Simon Jenko.

Prav so jo rešili: Milica in Vladko Valenčič v Trnovem; Franja Divjakova in Franica Urankarjeva pri Sv. Jurju ob Taboru; Saša Ličan, učenec v Ilirski Bistrici; Danica Müller v Celovcu; Spindler, učenec V. razr. slov. šole v Celju; Vlasta Rudež, grad Tolsti vrh; učenci in učenke ljudske šole v Sori; Stanko in Boris Samsa v Ilir. Bistrici; Tatjana, Vlasta in Vidka Horvat v Ptuj; Slavica, Nuška in Martka Lipovšek, učenke v Ljubljani; Rozika Gselman, učenka pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

Demant v deseti številki Zvončka sta tudi rešili: Julka Bizjak in Mici Kogej, učenki V. razr. ljudske šole v Idriji.

Veseli dogodki iz naše šole.

Pričetek šolskega leta. Navzoči so učenci drugega šolskega leta. Razdele si zvezke.

„Napišite priimek in krstno ime!“ zapove učiteljica. In glej: na Janezkovem zvezku se lepo bere: Primek in krstnome.

*

Učitelj: „Torej, Kelgar, ti kupiš v prodajalnici 1 kg riža za 64 vinarjev in 1 kos mila za 10 vinarjev. Koliko prineseš iz krone domov?“

Učenka: „Prosim, mi vzamemo vse na knjižnico!“

*

Učitelj: „Sv. Martin je bil pogumen vojak. Nekoč v hudi zimi vidi slabo oblečenega berača ob cesti. Podari mu polovico svojega plašča ter naglo odjezdi. Zakaj je pač tako naglo odjezdil?“

Učenec: „Zato, da ne bi bil stotnik v vojaščnici hud.“

Zapravljivec.

Iz šol. zvezkov štirirazredne ljudske šole pri Sv. Jurju ob Taboru.

Franica Urankarjeva:

Imel sem lepo domačijo, a vse je šlo rakom žvižgat. Ljudje so me premotili, in šli smo v gostilnico; tam smo kvartali, popivali in se tudi kregali, če je bilo treba. Iz gozda sem prodal les in pšenico časih že v klasju; nisem mogel počakati, da bi dozorela. Šli so voli in tudi zadnja kravica iz hleva. Nazadnje so mi na dražbi prodali domačijo.

Žena je bila pridna in delavna in ni ji bilo po godu, da sem tako popival, a rekel sem ji, da sem jaz gospodar. In tako sem zapravlil vse svoje imetje.

Gabrijela Slantinškova:

Imel sem lepo domačijo, ki sem jo dalje časa prav pridno oskrboval. Sčasoma so me ljudje tako premotili s pijačo, da sem začel redno popivati. Veseli smo bili pri polnih kozarčkih vina. Večkrat se je pripetilo, da smo postali glasnejši pri govorenju, časih smo se tudi stepli. Toliko časa sem popival, da mi je zmanjkalo v žepu prostih denarjev.

Odvaditi se nisem mogel pijačevanja, zato sem začel prodajati. Najprej sem prodal iz gozda les. Pšenico sem prodal že v klasju. Imel sem par voličkov in nekaj krav. A še te sem prodal iz hleva. Nazadnje so mi prodali kmetijo.

Imel sem sicer dobro ženo, ki se je vsak dan trudila ter me prosila, naj se vendar odvadim pijačevanja. A zmerom sem ji odgovarjal: „Pusti me v miru, jaz sem gospodar.“ Tako je šlo vse rakovo pot.

Franja Divjakova:

Po očetu sem prevzel lepo, nezadolženo posestvo. Nekaj časa sem marljivo vodil gospodarstvo, a naposled so me premotili ljudje, da sem pustil gospodarstvo in začel popivati. Gospodarstvo je bilo brez gospodarja in tako je šlo rakovo pot. Ko že nisem imel denarja, da bi popival, sem prodal les iz gozda. Ker mi je že tega denarja zmanjkalo, sem prodal pšenico, ki je še zorela. Tako je šlo naprej. Prodaj sem voličke, in šel je tudi zadnji rep iz hleva. Ko sem se pa še vedno boljbolj pogrezal v dolgove, so mi končno prodali na dražbi vso domačijo.

Imel sem sicer pridno ženko, ki me je vedno prosila, naj se poboljšam, a jaz se nisem zmenil za te prošnje, češ, jaz sem gospodar hiše.

Tako sem zapravlil in pognal po grlu vso domačijo.

Marija Kosova:

Podedoval sem lep dom in lepo posestvo. Toda ni mi bilo veliko mar za oboje. Tembolj pa sem se zanimal za polno kupico in vesele vinske tovariše. Z njimi sem popival in igral cele noči. Razume se, da je moralo doma vse rakovo pot. Zaman se je trudila in mučila uboga žena. Zaman me je prosila, naj odneham od pijačevanja. Zapovedal sem ji molčati, kakor je že sploh takih navada.

Šlo je iz hleva govedo za govedom, šel je gozd, šlo je polje in danes hiša in vse, kar mi je še ostalo. Kakor vedno, se je uresničil tudi pri meni pregovor: „Pijanec se izpreobrne, kadar se v jamo zvrne.“

Ob sklepu trinajstega letnika.

Dolžnost nas veže, da se danes, ko zaključuje „Zvonček“ svoj trinajsti letnik, prav lepo zahvaljamo vsem obilim svojim prijateljem, sotrudnikom in naročnikom za uso pomoč in podporo, ki so nam ju izkazovali tudi v preteklem letu. Sicer jim je naša zahvala odveč, zakaj gotovo jih navdaja prijetna zavest, da so storili nasproti slovenski mladini dobro delo, podpirajoč in vzdržujoč ji list, ki jo uci in zabava. In taka zavest je gotovo več vredna nego besedna zahvala!

Tej zahvali takoj pridružujemo prošnjo. Čudno je, da še vedno ni med Slovenci splošnejšega zanimanja do mladinske književnosti sploh in do mladinskega lista posebe. Saj je vendar jasno kot beli dan, da je za splošno izobrazbo vsakogar lepa knjiga največjega pomena, toliko bolj je za mladino knjiga važna in potrebna. To bi morala naša javnost vedeti. Svoje prijatelje torej prosimo, naj v svojih znanih krogih zbudijo zanimanje do našega lista ter nam pridobijo veliko novih naročnikov. Ni jim treba pretirane in nezasluzene hvale. List sam se naj priporoča! Zakaj toliko smemo reči, da za „Zvonček“ ob danih razmerah in razpoložljivih sredstvih ni mogoče več storiti. V listu imamo iz večine samo izvirne podobe, ki nas stanejo veliko denarja, posebno ako so priobčene v barvotisku. A nam ni žal izdatkov, ker hočemo dvigniti „Zvonček“ kar najvišje možno — saj je naš list namenjen slovenski mladini.

Za prihodnje leto imamo že zbranega precej gradiva, ki bo dajalo „Zvončku“ vsebino. Ta mu bo raznovrstna, ker le taka zbuja in vzdržuje zanimanje. Poskrbeli pa smo, da dobe naši naročniki prihodnjo številko v drugačni zunanji obliki. Naš vrli sotrudnik g. Ivan Erbežnik, učitelj na Bledu, je narisal za naš list novo naslovno stran, nove nadpisne in druge vinjete in okraske, da bo „Zvonček“ prihodnje leto izgledal, kakor bi bil ves nov. Upamo, da napravimo s tem ljubi slovenski mladini novo veselje. Sploh se bomo držali načela, da bodi tako vsebina kakor oblika po možnosti popolna: v lepi posodi lepa hrana.

Podpirajte nas, da bomo mogli hitreje napredovati, da bo naše delo lažje in uspešnejše.

Uredništvo in upravništvo.

